



Podsumowanie Debaty

„Polityka surowcowa państwa a rozwój gospodarki Polski”

Katowice, Śląski Urząd Wojewódzki, 29 czerwca 2015 r.

Dnia 29 czerwca 2015 r. odbyła się w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim Debaty pt. **Polityka surowcowa państwa a rozwój gospodarki Polski**. Patronował jej Wojewoda Śląski – Piotr Litwa, a organizatorami spotkania byli: Śląski Urząd Wojewódzki, Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Polska Platforma Technologiczna Surowców Mineralnych, Związek Pracodawców Polska Miedź. Partnerzy przedsięwzięcia to: Instytut Autostrada Technologii i Innowacji, Dolnośląski Klaster Surowcowy oraz Klaster Gospodarki Odpadowej i Recyklingu.

Celem Debaty była dyskusja dotycząca istotnych zagadnień w zakresie polityki surowcowej oraz wpływu przemysłu wydobywczego surowców nieenergetycznych na rozwój gospodarczy Polski. Zaprezentowano działania podejmowane przez stronę rządową dla rozwiązania problemów tej gałęzi przemysłu, a także postulaty przedstawicieli biznesu i nauki.

W dyskusji wzięli udział przedstawiciele strony rządowej, przemysłu wydobywczego, środowisk naukowych oraz organizacji pracodawców i NGO.

Dr hab. Joanna Kulczycka, prof. AGH, reprezentująca Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN oraz Instytut Autostrada Technologii i Innowacji, otwierając debatę zwróciła uwagę na wagę głównego celu spotkania, jednocześnie przedstawiając dotychczasowe działania w zakresie polityki surowcowej dla surowców nieenergetycznych.

Następnie, w postaci krótkich prezentacji przedstawiono:

- Wpływ przemysłu wydobywczego na rozwój regionu – Wojewoda Śląski – Dr inż. Piotr Litwa
- Rolę organizacji przemysłu wydobywczego i instytucji naukowych w kreowaniu polityki surowcowej – Koordynator Polskiej Platformy Technologicznej Surowców Mineralnych – Dr hab. Jan Kudelko, prof. PWr
- Białą księgę ochrony zasobów złóż kopalin – Podsekretarz Stanu, Główny Geolog Kraju, Ministerstwo Środowiska – Dr inż. Sławomir Brodziński
- Plan działań na rzecz bezpieczeństwa Polski w zakresie surowców nieenergetycznych – Zastępca Dyrektora Departamentu Innowacji i Przemysłu, Ministerstwo Gospodarki – Zbigniew Kamiński
- Postulaty przemysłu wydobywczego surowców nieenergetycznych – Ekspert PPTSM – Dr H. Jacek Jezierski



- Politykę podatkową w aspekcie funkcjonowania przemysłu wydobywczego surowców nieenergetycznych – Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN i Instytut Autostrada Technologii i Innowacji – Dr hab. Joanna Kulczycka, prof. AGH
- Wspólnotę wiedzy i innowacji – EIT Raw Materials – wsparcie działań sektora surowcowego w Europie – Dyrektor Departamentu Rozwoju Biznesu, Raw Materials, Wrocławskie Centrum Badań EIT+ – Dr inż. Łukasz Nieradko
- Rolę polityki surowcowej w rozwoju przemysłu wydobywczego w Polsce – Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie – Prof. dr hab. Jerzy Hausner

Po prezentacjach odbyła się dyskusja prowadzona przez dr H. J. Jezierskiego z udziałem przedstawicieli przemysłu oraz instytucji państwowych.

Dr Maciej Koński (Dyrektor Naczelny Centrum Analiz Strategicznych i Bazy Zasobowej KGHM Polska Miedź S.A.) zgłosił postulat utworzenia wykazu/listy surowców kluczowych, czyli tych trudnodostępnych, ale charakteryzujących się wysokim popytem w kraju. Jednocześnie zwrócił uwagę na możliwość korzystania z surowców występujących w innych krajach przez przedsiębiorców polskich. Z tematem tym związana jest kwestia wsparcia administracji państwowej dla rodzimego przemysłu, który chce prowadzić działalność wydobywczą poza granicami Polski. Pomocne byłoby także umożliwienie dostępu polskim firmom do bazy zasobowej Polski. Prelegent zwrócił uwagę na potrzebę zmian w procedurach zgłaszania wniosków koncesyjnych, które zdaniem przedsiębiorców są skomplikowane i nie posiadają jasnych kryteriów oceny oraz ram czasowych. Nie uwzględniają również możliwości finansowych przedsiębiorstw.

Aleksander Kabziński (Prezes Zarządu Polskiego Związku Producentów Kruszyw) przedstawił dane dotyczące potrzeb branży budowlanej (w tym drogownictwa), które ilustrują skalę problemu, jakim jest ograniczenie dostępu do istotnych zasobów kopalin (m.in. piasków i żwirów). W swym wystąpieniu postulował, aby w planach zagospodarowania przestrzennego gmin znalazły się udokumentowane złoża, które – mimo obowiązku wynikającego z przepisów prawa – są wciąż pomijane. Jednocześnie wyraził opinię, iż w Polsce nie zidentyfikowano podmiotów odpowiedzialnych za gospodarkę surowcową, podkreślając konieczność jak najszybszego uregulowania tej kwestii.

W odpowiedzi Główny Geolog Kraju, **Dr inż. Sławomir Brodziński** podkreślił, iż problematyka kruszyw jest stale uwzględniana w kreowaniu polityki surowcowej.

Dr Michał Lipiec (Stowarzyszenie Przemysłu Wapienniczego) wskazał na najważniejsze postulaty branży wydobywczej, które określił jako:

- zniwelowanie niejasności i zbytnej szczegółowości w obowiązującym prawie geologicznym,



- unikanie niekompletności i opóźnień w wydawaniu rozporządzeń do zmieniających się ustaw,
- przyspieszenie kreowania polityki ochrony złóż, ponieważ istnieje ogromne ryzyko zaburzenia ciągłości działalności branży wydobywczej oraz produkcji kruszyw i innych sektorach gospodarki korzystających z surowców nieenergetycznych,
- zmianę procesu uzyskiwania koncesji (a także jej przedłużania), ponieważ trwa zbyt długo, co utrudnia planowanie robót, a często uniemożliwia ich realizację
- edukowanie społeczeństwa o znaczeniu surowców mineralnych dla rozwoju gospodarczego Polski.

Waldemar Kaźmierczak (Dyrektor Wydziału Geologii Dolnośląskiego Urzędu Marszałkowskiego) przedstawił bariery, z którymi boryka się organ koncesyjny i administracyjny szczebla samorządowego. Zwrócił uwagę na trudności budżetowe, a jednocześnie ogrom kwestii do natychmiastowej realizacji, co jest kłopotliwe przy ograniczonej kadrze. Ważna dla niego jest także konieczność szkolenia nowych pracowników.

Do przedstawionych problemów swoje uwagi przedstawiali także inni uczestnicy debaty. Prezes GEOLAND Consulting International – **p. Eugeniusz M. Makowski** zauważył, iż w Polsce nie ma instytucji zajmującej się obserwowaniem międzynarodowych trendów politycznych i technologicznych w zakresie zarządzania zasobami naturalnymi. Podkreślił także, że proces zmiany wizerunku polskiego górnictwa, który od lat jest negatywny, powinien być prowadzony w sposób celowy i systematyczny. W jego ocenie „przemysł wydobywczy powinien uwidatniać wszelkimi możliwymi środkami nie tylko starania o ochronę środowiska, ale także swój wkład w rozwój społeczny i ekonomiczny kraju”.

Mirosław Maliszewski (Zastępca Dyrektora, Poltegor – Instytut, Instytut Górnictwa Odkrywkowego) stwierdził, że być może system ochrony złóż nie będzie przedsięwzięciem łatwym a tym bardziej tanim i należy się przygotować na pewne koszty, lecz zdecydowanie wyższe koszty, jego zdaniem, poniesie gospodarka narodowa, jeżeli tej ochrony się nie wprowadzi.

Tadeusz Smakowski (Ekspert Polskiego Związku Pracodawców Przemysłu Wydobywczego) uznał, iż konieczne jest powołanie grona ekspertów, którzy podejmą trud usystematyzowania postulatów wypracowanych w wielu dokumentach, raportach, a także będących wynikiem konferencji i debat dotyczących surowców mineralnych. One po odpowiedniej analizie powinny być przedstawione decydom tworzącym odpowiednie akty prawne.

Posel na Sejm RP **Dr Jan Rzymelka** podkreślił, iż bardzo istotne jest informowanie społeczeństwa, ale przede wszystkim osób decydujących o prawie – parlamentarzystów – o problemach związanych z polityką surowcową. Zasugerował, aby na podobne debaty zapraszać także gremia odpowiedzialne za tworzenie przepisów prawa. Według niego odpowiedni przepływ informacji spowoduje, że zgłaszane postulaty będą miały szanse realizacji.

Zgłoszono także postulat o włączeniu drewna (Doc. Dr **Władysław Strykowski**, Dyrektor Instytutu Technologii Drewna) do wykazu surowców kluczowych z uwagi na jego znaczenie dla gospodarki narodowej.

Dyskusję zakończono stwierdzeniem, że spotkania dotyczące tematyki surowców mineralnych są konieczne, aby uzmysłowić społeczeństwu ich znaczenie dla dalszego rozwoju gospodarki kraju. Postawiono także tezę, iż należy przejść z fazy debat i dyskusji do etapu realizacji konkretnych rozwiązań legislacyjnych. Podkreślono również, że tego rodzaju spotkania powinny kończyć się zawsze konstruktywnymi wnioskami i rekomendacjami do działania wraz z planem ich wdrożenia.

Wnioski z Debaty:

1. Konieczna jest kontynuacja debat dotyczących polityki surowcowej z udziałem przedstawicieli przemysłu wydobywczego i branży recyklingu, administracji rządowej i samorządowej, nauki oraz organizacji pozarządowych.
2. Wskazane jest przyspieszenie prac nad strategicznymi dokumentami rządowymi wskazującymi kierunki i działania dla pozyskiwania surowców mineralnych w Polsce.
3. Ze względu na wysoką kapitałochłonność przemysłu wydobywczego istotne znaczenie ma stabilna i długofalowa wizja jego rozwoju.
4. Wnioski i postulaty wypracowane w trakcie debat przez uczestników są cennym źródłem informacji o barierach rozwoju sektora wydobywczego i recyklingu w Polsce. W trakcie dyskusji przedsiębiorcy przedstawiają swoje oczekiwania, które dotyczą w szczególności:
 - likwidacji barier biurokratycznych w procesach poszukiwania i wydobycia surowców nieenergetycznych,
 - zmian w zakresie restrykcyjnej ochrony obszarów przyrodniczych w Polsce,
 - eliminacji niekompletności i opóźnień w wydawaniu rozporządzeń do zmieniających się ustaw,
 - zniwelowania niejasności i zbytniej szczegółowości w obowiązującym prawie geologicznym,
 - analizy skutków regulacji podatkowych na konkurencyjność działalności wydobywczej, w tym ich wpływu na nieefektywne zagospodarowanie złóż, a także zlikwidowania funkcjonującej szarej strefy w recyklingu,
 - stworzenia listy surowców kluczowych dla rozwoju gospodarczego kraju, a także wskazania złóż strategicznych,
 - wypracowania nowego modelu ochrony niezagospodarowanych złóż,
 - edukacji społeczeństwa w kwestii rzeczywistego wpływu działalności wydobywczej na środowisko i znaczenia surowców dla rozwoju gospodarczego kraju i regionów, a także roli recyklingu w pozyskiwaniu surowców mineralnych, zwłaszcza tych trudnodostępnych ze złóż pierwotnych.